

מינוי המנהל הכללי של משרד האוצר

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ס, בהתאם לסעיף 12 לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, על פי הצעת שר האוצר, למנות את אילן רום לתפקיד המנהל הכללי של משרד האוצר.

דברי הסבר

רקע כללי

סעיף 12 לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, קובע כי הממשלה תמנה מנהל כללי למשרד ממשלתי, לפי הצעת השר הממונה על אותו משרד, וכי על מינוי כאמור לא תחול חובת מכרז.

בהחלטת הממשלה מס' 86 מיום 10 במאי 2009 ובפסקה 17.121 לתקשי"ר נקבע כי מועמד כשיר להתמנות כמנהל כללי במשרד ממשלתי, בהתקיים בו התנאים כמפורט באותה החלטה.

מוצע למנות את מר אילן רום לתפקיד המנהל הכללי של משרד האוצר, לפי הצעת שר האוצר.

מר רום הוא בעל תואר ראשון בלימודי ארץ ישראל ותואר שני בלימודי משפט, שניהם מאוניברסיטת בר אילן.

מר רום שימש בעברו בתפקידים שונים וביניהם: תפקידים במוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים, כשהאחרון בהם הוא תפקיד פיקוד המקביל לתת-אלוף בצה"ל, תפקיד סמנכ"ל המועצה האזורית מטה בנימין, בה הקים את מינהל הפיתוח והתפעול במועצה, ולאחר מכן תפקיד מנכ"ל המועצה האזורית מטה בנימין.

ביום 3 במרץ 2025 דנה ועדת המינויים בראשות מ"מ נציב שירות המדינה במינוי המוצע. כפי שצוין בפרוטוקול החלטת הוועדה, היא בחנה את המועמד ואת מסמכי המועמדות, ראינה את המועמד לעומק, התרשמה מהופעתו, מהבנתו ומהצגתו את אתגרי משרד האוצר בעת הזו ומניסיונו בתחומי הניהול הבכיר במערכות מורכבות, תוך סיכון עצמי ועמידה בתנאי לחץ ואי ודאות בלתי רגיל, ובתחומים הניהוליים והכלכליים בהיותו סמנכ"ל ומנכ"ל של המועצה האזורית הגדולה במדינת ישראל. הוועדה התרשמה מאוד מהרמה האישית והערכית של המועמד כמועמד למשרה ציבורית בכירה וכמי שנתן עשרות שנים מחייו לטובת הגנה על ביטחון המדינה ואזרחיה, מהן שנים רבות במדינות זרות תוך סיכון עצמי ונכונות להקרבה.

נוכח ניסיונו הניהולי העשיר והייחודי, וניסיונו המקצועי העשיר, סברה ועדת המינויים כי מר רום ראוי ומתאים לתפקיד. עוד ציינה ועדת המינויים כי לקחה בחשבון את העובדה כי המועמד נעדר השכלה כלכלית אקדמית, אך סברה כי מדובר בפער הניתן להשלמה בלימוד, ובמערך מקצועי תומך ומשמעותי כפי שיש כיום בלשכת מנכ"ל האוצר. על כן מצאה הוועדה את מר רום מתאים לתפקיד, והמליצה למנותו לכהונה כמנהל הכללי של משרד האוצר.

מהנתונים שהתקבלו מנציבות שירות המדינה עולה כי נכון ליום 13 במרץ 2025, מתוך 31 משרדי ממשלה בהם מכהנים מנהלים כלליים במינוי קבוע או זמני, מכהנת אישה אחת בלבד ויתר המנהלים הכלליים הם גברים.

ביום 24 בפברואר 2025 ניתן פסק דין בג"ץ 1363/23 **שדולת הנשים בישראל ואח' נ' הממשלה ואח' (פורסם בנבו)** ובו התקבלה עתירה שהוגשה נגד המדינה בקשר לחובת הייצוג ההולם של

נשים במשרות מנכ"ל של משרדי הממשלה ובמשרות בכירות אחרות הפטורות ממכרז. פסק הדין מדגיש את הנחיצות והחשיבות הרבה שיש למתן ייצוג הולם לנשים במשרות הבכירות בשירות המדינה ואת המחויבות של הממשלה לעמוד בחובתה החוקית בהקשר זה. בית המשפט עמד על כך שעל פי טיבה, חובת הייצוג ההולם מטילה על הגורם הממנה "חובה אקטיבית" לאיתור ולמינוי של מועמדת רלבנטית וכי על הגורם הממנה אף מוטל הנטל להוכיח במקרה המתאים שחרף החיפושים לא ניתן היה למנות אישה בהתאם לחובת הייצוג ההולם.

בית המשפט הבהיר כי הדרך שבה פעלה הממשלה עד כה בכל הקשור להליכי המינוי של המנכ"לים לא עומדת בדרישות הדין. עוד נקבע כי יחסי האמון המיוחדים שבין שר למנכ"ל משרדו הם אמנם שיקול רלוונטי ובעל חשיבות בהחלטה על המינוי, אך לדעת בית המשפט לא נכון להפריז בכך, באופן אשר עלול לרוקן את החובה שהטיל המחוקק על הממשלה להבטיח ייצוג הולם לנשים גם במשרות אמון.

במישור הסעד, בית המשפט הורה לממשלה לקבוע תוך שישה חודשים הנחיות שיבטיחו כי הממשלה תעמוד, הלכה למעשה, בהוראות החוק והפסיקה לגבי חובת הייצוג ההולם במשרות מנכ"לים של משרדי הממשלה ובתפקידים אחרים הפטורים ממכרז. עד כה טרם גובשו ההנחיות האמורות, אולם לפסק הדין משמעות משפטית מיידית ביחס למינויים בכירים – מפסק הדין עולה כי על השרים והממשלה לפעול כבר עתה בהתאם לחובת הייצוג ההולם המוטלת עליהם בדין ואשר התחדדה ביתר שאת בפסק הדין, לשקוד כדי לאתר מועמדות אפשריות ולתת משקל משמעותי לחובת הייצוג כמפורט בפסק הדין אל מול השיקול של יחסי האמון הכרוכים בתפקיד.

בפני ועדת המינויים שדנה במינויו המוצע של מר רום פורטו הפעולות שנקטו על ידי שר האוצר כדי לעמוד בחובת הייצוג ההולם על-פי דין. ממכתבו של שר האוצר לחברי הוועדה עולה כי הוא שקל את הנושא בכובד ראש ואף פנה מיוזמתו למועמדת שעונה על דרישות התפקיד. למרבה הצער, המועמדת סירבה להצעתו של שר האוצר להתמנות לתפקיד, וביקשה להישאר בתפקידה במגזר הפרטי. לאחר מכן, החליט השר להציע את מועמדותו של מר רום לתפקיד. נוכח האמור לעיל, הוועדה סברה כי לנוכח הדחיפות לאישור תקציב המדינה ושעת המלחמה, ובהיעדר הנחיות ברורות בעת הזאת בחלוף שבועיים בלבד מפסיקת בג"ץ, היא תומכת במינוי.

ביום 12 במרץ 2025 חתם מר רום על הסדר ניגוד עניינים.

מצורפים חוות דעת ועדת המינויים בראשות ממלא מקום נציב שירות המדינה ופרטי קורות חייו של מר רום.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי.

תקציב

לא רלוונטי.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

ההצעה אינה נוגעת לתחומי סמכותם של שרים אחרים.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

אין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות דעתו של היועץ המשפטי למשרד האוצר מצורפת להצעה.

סיווגים*

סיווג ראשי : 04 מינויים.

סיווג משני : מינוי מנכ"ל.

תחום פעולה עיקרי : 09 אחר

מגיש : שר האוצר

י"ח באדר התשפ"ה
18 במרץ 2025

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

מינוי מנהל כללי של משרד האוצר.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

סעיף 12 לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, קובע כי "הממשלה תמנה, בכפוף להוראות חוק זה ובתנאים שתקבע, לכל משרד מנהל כללי על פי הצעת השר הממונה על אותו משרד, ועל המינוי לא תחול חובת המכרז לפי סעיף 19."

לפיכך, מינוי מנהל כללי למשרד האוצר פטור מחובת מכרז, ונעשה על ידי הממשלה, לפי הצעת שר האוצר.

בהחלטת הממשלה מס' 86 מיום 10 במאי 2009 נקבעו תנאי הכשירות להתמנות כמנהל כללי במשרד ממשלתי.

מוצע למנות את מר אילן רום לתפקיד המנהל הכללי של משרד האוצר, לפי הצעת שר האוצר.

ביום 3 במרץ 2025 דנה ועדת המינויים בראשות מ"מ נציב שירות המדינה במינוי המוצע (להלן – **החלטת ועדת המינויים**). לנגד עיני הוועדה עמדו, בין היתר, דו"ח הוועדה לבחינת סמכויות הנהלת משרד האוצר (להלן – **ועדת קוצ'יק**) ומכתב מאת כלכלנים בכירים, המתייחסים לכשירות המקצועית הרלוונטית לתפקיד מנכ"ל משרד האוצר.

בפרוטוקול החלטת ועדת המינויים צוין כי הוועדה בחנה את המועמד ואת מסמכי המועמדות, ראינה את המועמד לעומק, התרשמה מהופעתו, מהבנתו ומהצגתו את אתגרי משרד האוצר בעת הזו ומניסיונו בתחומי הניהול הבכיר במערכות מורכבות, תוך סיכון עצמי ועמידה בתנאי לחץ ואי ודאות בלתי רגיל, ובתחומים הניהוליים והכלכליים בהיותו סמנכ"ל ומנכ"ל של המועצה האזורית הגדולה במדינת ישראל. הוועדה התרשמה מאוד מהרמה האישית והערכית של המועמד כמועמד למשרה ציבורית בכירה כמי שנתן עשרות שנים מחייו לטובת הגנה על ביטחון המדינה ואזרחיה, מהן שנים רבות במדינות זרות תוך סיכון עצמי ונכונות להקרבה.

ועדת המינויים התרשמה כי נוכח ניסיונו הניהולי העשיר והייחודי וניסיונו המקצועי העשיר, היא סבורה כי המועמד ראוי ומתאים לתפקיד. עוד ציינה הוועדה כי לקחה בחשבון את העובדה כי המועמד נעדר השכלה כלכלית אקדמית, אך סבורה, כי מדובר בפער הניתן להשלמה בלימוד, ובמערך מקצועי תומך ומשמעותי כפי שיש כיום בלשכת מנכ"ל האוצר. על כן מצאה הוועדה את מר רום מתאים לתפקיד, והמליצה למנותו לכהונה כמנהל הכללי של משרד האוצר.

ביום 12 במרץ 2025 חתם מר רום על הסדר למניעת ניגוד עניינים.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

באשר להיעדר ההשכלה הכלכלית וניסיון כלכלי מהותי רלוונטי לעבודת משרד האוצר, כפי שעולה מקורות חייו של המועמד ומהחלטת ועדת המינויים, אציין כדלקמן.

בחודש דצמבר 2017 הגישה ועדת קוצ'יק את המלצותיה לשר האוצר דאז. הרקע לעבודת הוועדה הציבורית האמורה היה דו"ח מבקר המדינה בעניין תקציב המדינה מחודש יולי 2014, ודו"ח מבקר המדינה בעניין הסדרי הפנסיה במדינה מחודש אוקטובר 2016, אשר התייחסו, בין היתר, לקשיים בעבודת משרד האוצר הנובעים ממורכבות מבנה הנהלת המשרד, וקשורים להתנהלות ולשיתוף הפעולה בין אגפי המשרד ולחלוקת הסמכויות בין ראשי אגפי המשרד לבין מנכ"ל המשרד. בין חברי הוועדה נמנו שלושה מנכ"לים לשעבר של משרד האוצר, כשאחד מהם שימש בנפרד גם כממונה על תקציבים. יו"ר הוועדה שימש בעברו כמנכ"ל משרד ראש הממשלה וכן כממונה על השכר והסכמי עבודה.

דו"ח ועדת קוצ'יק כלל שורה של המלצות בעניין מבנה הנהלת משרד האוצר. במסגרת ההמלצות ציינה הוועדה כי רבים מקשיי ההתנהלות במשרד האוצר, הקשורים בתיאום בין-אגפי ובתהליך קבלת ההחלטות, נובעים באופן מובנה ממבנה המשרד.

לאחר בחינת מספר חלופות למבנים שונים אפשריים של משרד האוצר סברו חברי הוועדה כי במציאות שהייתה באותה עת ולאור הרצון לשמור על עצמאות האגפים ועל בלמים ואיזונים בניהול כלכלת ישראל בעת רגילה ובעת משבר כלכלי, יש להשאיר, ככלל, את המבנה הנוכחי על כנו, להשלימו היכן שקיימות לאקוונות ולחזקו.

עוד ניתנה המלצה בכל הקשור לתנאי הסף למשרת מנכ"ל משרד האוצר בצד שינוי תנאי הסף של חלק ממשרות ראשי אגפים ויחידות סמך במשרד, שהם מוקבלי מנכ"לים (להלן – **מוקבלי מנכ"לים במשרד האוצר**):

"תנאי סף למנכ"ל ולראשי אגפים:

א. תנאי סף למנכ"ל המשרד:

אנו מציעים לקבוע שאלה יהיו תנאי סף למשרת המנכ"ל:

1. השכלה: תואר ראשון בכלכלה, עדיפות לבעל הבנה עמוקה במאקרו;

2. ניסיון: יתקיימו שני אלה:

א. 12 שנות ניסיון במשרה כלכלית;

ב. 8 שנות ניסיון בתפקיד ניהולי בכיר בשירות הציבורי או הפרטי, בתאגיד בעל

היקף עסקים או פעילות משמעותיים. עדיפות תינתן למי ששירת בתפקיד

ניהולי-כלכלי מספר שנים במגזר הציבורי.

תקופות אלה יכולות להיות חופפות.

3. היעדר זיקה פוליטית של המנכ"ל לשר או לשר אחר משרי הממשלה. לעניין זה,

"זיקה פוליטית" כמשמעותה בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 6.5000

(לכך נכוון גם בהמשך בשימוש בביטוי "זיקה פוליטית").

לנוכח החלטת הממשלה מס' 86 מיום 10.05.2009 בעניין כישורי סף למנהלים כללים

במשרדי הממשלה, אנו ממליצים לעגן את התנאים האמורים בהחלטת ממשלה אשר תתקן את ההחלטה האמורה.

...

כפי שציינו בהמלצה המרכזית, ועל בסיס הנימוקים המפורטים בה, הכרעתה העקרונית של הוועדה היא להותיר את המבנה הבסיסי של משרד האוצר כפי שהוא, ולעצב את תפקיד המנכ"ל כדמות משמעותית בעבודה הבין-אגפית, ובעבודת המטה המקצועית בנושאים הבין-אגפיים, מבלי שראשי האגפים כפופים לו מקצועית.

במצב דברים זה, תפקיד המנכ"ל הוא תפקיד מורכב, אשר הנושא בו נדרש לאיזון עדין בין השכלה כלכלית רחבה, מוניטין מקצועי עשיר בתחום הכלכלי ויכולות ניהוליות, אשר יסייעו לו להיות דמות בת-סמכא כלפי יתר ראשי האגפים גם ללא סמכות פורמלית.

בהתאם לאמור, התייחסנו בקביעת תנאי הסף להשכלה כלכלית ולניסיון מקצועי עשיר בתחומים כלכליים.

כמו כן, כיוון שהעבודה במשרד האוצר, כבכל משרד ממשלתי ואף יותר, רווית ממשקים מול גורמים ממשלתיים וגורמים חיצוניים נוספים, ובהתאם נדרש המנכ"ל לפעול מול כלל הגורמים הללו, ובשים לב כי בדרך כלל כהונתו נמשכת שנים בודדות, אנו סבורים כי ישנה עדיפות שלמנכ"ל המשרד תהיה היכרות משמעותית עם עבודת הממשלה והמערכת הציבורית.

בנוסף לאלה, הצענו כתנאי סף היעדר זיקה פוליטית של המנכ"ל לשר או לשר אחר משרד הממשלה. אין חולק כי המנכ"ל הוא איש אמונו של השר וממונה על ידו כדי לסייע לו במימוש המדיניות בעבודת המשרד. יחד עם זאת, בשים לב למבנה משרד האוצר ולמורכבות תפקיד המנכ"ל במבנה זה, ועל מנת לאפשר לו להנות מאמון מלא של ראשי האגפים ולמלא את תפקידו כחוליה מתווכת בין ראשי האגפים והדרג המקצועי, לבין שר האוצר, תוך הכרעה בעניינים שמובאים לפתחו, אנו סבורים כי יש לקבוע שהמנכ"ל יהיה נעדר זיקה פוליטית.

נציין בהקשר זה כי על אף המגמה הקיימת בעת הזו לנקוט צעדים שונים שיסייעו להגביר את יכולת המשילות של הדרג הנבחר ואת יכולתו לממש את המדיניות שקבע, אנו סבורים כי התנאי של היעדר זיקה פוליטית הוא קריטי ביחס למנכ"ל משרד האוצר. זאת הן בשל מורכבות תפקידו הנובעת ממבנה המשרד כפי שתוארנו לעיל, והן בשל האיזון העדין הנדרש בעבודת משרד האוצר בין פעולות למימוש המדיניות של הדרג הנבחר, לבין שמירה על עצמאות האגפים, בשים לב לחלקו של המשרד במערכת הבלמים והאיזונים בכלכלה הישראלית, ולתפקידו המשמעותי בעתות משבר.

ב. תנאי סף לראשי האגפים:

"...

אמנם וכפי שציננה ועדת המינויים בהחלטתה, מאז הגשת דו"ח הוועדה ועד כה לא אומצו המלצות ועדת קוצ'יק על ידי שרי האוצר. כך גם, לא תוקנה החלטת הממשלה בדבר תנאי כשירות של מנכ"ל משרד ממשלתי.

עם זאת, חלק מהמלצות ועדת קוצ'יק אומצו בפועל ומשקפות את פעולת משרד האוצר כיום. כך למשל, מרבית תפקידי מנכ"ל משרד האוצר כפי שהומלצו על ידי הוועדה מבוצעים כבר היום על ידי מנכ"ל משרד האוצר. יתירה מזו, שורה של תיקוני חקיקה, שמרביתם חוקקו לאחר שניתן דו"ח ועדת קוצ'יק, הסמיכו את מנכ"ל משרד האוצר לעסוק בעניינים מסוימים כשהדגש באותם עיסוקים הוא על קבלת החלטות מקצועיות. בהינתן קביעת תפקידים בחוק (אשר אינם קיימים למרבית מנכ"לי משרדי הממשלה) אשר שמים דגש על הפעלת שיקול דעת מקצועי, ובחלקם אף עצמאי, הרי דומה כי הם משליכים על הצורך בקביעת תנאי כשירות מחמירים אשר משקפים כישורים מקצועיים, להבדיל מכישורים ניהוליים, וזאת בדומה לאופן שלגביו המליצה ועדת קוצ'יק. כך למשל, מנכ"ל משרד האוצר הוסמך לעסוק בכל אלה:

א. סגן יו"ר הוועדה ליציבות פיננסית שבראשות נגיד בנק ישראל שהוקמה לפי סעיף 57 לחוק בנק ישראל, התש"ע-2010. בהתאם להוראות החוק האמור הוועדה ליציבות פיננסית תפעל במטרה לתמוך ביציבותה של המערכת הפיננסית ובפעילותה הסדירה. יתר החברים כולם מקצועיים: המשנה לנגיד בנק ישראל, החשב הכללי, המפקח על הבנקים, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, הממונה בבנק ישראל על הפיקוח על מערכות תשלומים ויו"ר רשות ניירות ערך. עוד קובע הסעיף האמור כי רוב חברי הוועדה ליציבות פיננסית, ובהם היושב ראש, ובהעדרו משיבת הוועדה – סגן היושב ראש (מנכ"ל משרד האוצר, אשר במצב זה ינהל למעשה את ישיבות הוועדה במקום נגיד בנק ישראל), יהיו מניין חוקי בישיבותיה ובהחלטותיה.

ב. חבר הוועדה לבחינת יישום הוראות פרק ד' לחוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013, שעניינה הפרדה בין גוף פיננסי משמעותי ותאגיד ריאלי משמעותי. יתר חברי הצוות יהיו: ראש המועצה הלאומית לכלכלה, יושב ראש רשות ניירות ערך, המפקח על הבנקים, הממונה על התחרות, והממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון. יצוין כי הוועדה פרסמה את הדו"ח הנדרש לפי החוק האמור.

ג. מנכ"ל משרד האוצר או הכלכלן הראשי אם שר האוצר מינה אותו יכהנו כחברים בוועדה לצמצום הריכוזיות. הוועדה הוקמה לפי סעיף 40 לחוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013. שני החברים הנוספים הם הממונה על התחרות וראש המועצה הלאומית לכלכלה.

בנוסף, בענייני התנהלות ונוהג במשרד האוצר נמסרו למנכ"ל המשרד בעניינים מסוימים סמכויות הכרעה מקצועיות. כך למשל, בעקבות שאלות שהתעוררו בנוגע לאופן קביעת תחזית ההכנסות, וכן דוח מבקר המדינה בעניין תקציב 2011 ו-2012, נקבע נוהל משרדי להכנת תחזיות המדינה ועדכון, לפיו הכלכלן הראשי הוא הסמכות המקצועית המופקדת על קביעת התחזיות והן נקבעות על ידו לאחר תהליך היועצות עם גורמים שונים: אגף התקציבים, בנק ישראל ורשות המסים. ככל שמתעוררות מחלוקות בעניין זה, הן מובאות להכרעת מנכ"ל משרד האוצר. נוהל זה צורף כנספח לוועדת קוצ'יק ושוקף בו כהליך מתאים לקבלת החלטה. הנוהל עודכן לאחרונה בכל הקשור למועדים ונסיבות אשר בהתקייםם יבוצע עדכון תחזיות. עוד כולל העדכון תיקונים

נוספים בהתחשב בניסיון שנצבר וכן ליבון סוגיות שונות שעלו אגב יישומו.

לכל אלה אוסיף כי לכל אחד מתפקידי מוקבלי המנכ"לים במשרד האוצר, אשר חלקם פטורים ממכרז וללא הליך תחרותי כלשהו, נקבעו תנאי סף מחמירים באופן משמעותי מתנאי הסף של מנכ"ל משרד ממשלתי. לגבי חלק מהתפקידים אף המליצה ועדת קוצ'יק לערוך שינויים ותוספות.

בנסיבות אלה, לטעמי, יש להביא בחשבון במסגרת השיקולים של בחינת מינוי מועמד למנכ"ל משרד האוצר את המלצות ועדת קוצ'יק, תפקידי המנכ"ל המקצועיים כמפורט לעיל, ובפרט את סמכויות ההכרעה המקצועיות המסוימות הנתונות לו, וכן את תנאי הכשירות הדרושים לתפקידי מוקבלי מנכ"ל במשרד האוצר כנקודות ייחוס מקצועיות קיימות. מתן סמכות הכרעה בעניינים מקצועיים למנכ"ל משרד האוצר, גם אם מדובר בעניינים מסויימים, או קביעתו בעניינים מסויימים כסמכות המקצועית העליונה וזאת מבלי שהוא עומד בתנאי כשירות הנדרשים לכל אחד מהתפקידים של מוקבלי המנכ"לים במשרד האוצר שביניהם הוא נדרש להכריע, או מבלי שהוא עומד בתנאי כשירות מקבילים אשר כוללים גם כשירות מקצועית, מעורר, לטעמי, קושי בהליכי קבלת ההחלטות באותם עניינים.

אמנם, בפני ועדת המינויים עמדו דוח ועדת קוצ'יק ומכתב שנשלח לוועדה על ידי כלכלנים בכירים, אליהם התייחסה במסגרת המלצתה. יחד עם זאת, כעולה מהחלטת ועדת המינויים, לא הובאו לידיעתה הסמכויות המקצועיות הנתונות למנכ"ל משרד האוצר, וממילא היא לא נתנה משקל בהחלטתה לכל האמור ולקשיים הנובעים מכך. על הממשלה בבואה לאשר את מועמדתו של מר רוס לשקול את מכלול הקשיים והשיקולים האמורים ולהביאם בחשבון.

בנוסף, ביום 24 בפברואר 2025 ניתן פסק דינו של בית המשפט העליון בבג"ץ 1363/23 **שדולת הנשים בישראל נ' הממשלה** (פורסם באר"ש) (להלן – **עניין שדולת הנשים**), שעסק בחובת הייצוג ההולם לנשים במינוי מנכ"ל משרד ממשלתי בפרט, ומינוי לתפקידים פטורים ממכרז בשירות המדינה בכלל. בית המשפט פסק כי חובת הייצוג ההולם חלה על מינויים לתפקידי מנכ"ל במשרדי ממשלה וכי **"חובת הייצוג ההולם חלה, ככלל, גם על יתר המינויים המתבצעים בפטור ממכרז"**, תוך שעמד על חשיבות ההקפדה על ייצוג הולם בתפקידים בכירים. במסגרת פסק הדין ניתן צו מוחלט לפיו על הממשלה לקבוע תוך 6 חודשים, הנחיות שיבטיחו כי הממשלה תעמוד, הלכה למעשה, בהוראות החוק והפסיקה לגבי חובת הייצוג ההולם, בכל הנוגע למינוי מנכ"לים למשרדי הממשלה ולמשרות המאוישות בפטור ממכרז.

פסק הדין מדגיש את הנחיצות והחשיבות הרבה שיש למתן ייצוג הולם לנשים במשרות הבכירות בשירות המדינה ואת המחויבות של הממשלה לעמוד בחובתה החוקית בהקשר זה. בית המשפט עמד על כך שעל פי טיבה, חובת הייצוג ההולם מטילה על הגורם הממנה "חובה אקטיבית" לאיתור ולמינוי של מועמדת רלבנטית וכי על הגורם הממנה אף מוטל הנטל להוכיח במקרה המתאים שחרף החיפושים לא ניתן היה למנות אישה בהתאם לחובת הייצוג ההולם.

בית המשפט הבהיר כי הדרך שבה פעלה הממשלה עד כה בכל הקשור להליכי המינוי של המנכ"לים לא עומדת בדרישות הדין. עוד נקבע כי יחסי האמון המיוחדים שבין שר למנכ"ל משרדו הם אמנם שיקול רלוונטי ובעל חשיבות בהחלטה על המינוי, אך לדעת בית המשפט לא נכון להפריז בכך, באופן אשר עלול לרוקן את החובה שהטיל המחוקק על הממשלה להבטיח ייצוג הולם לנשים גם במשרות אמון.

בצד הסעד המשותף בצו המוחלט, ועוד טרם יתוקנו ההנחיות, יש לפסק הדין משמעות משפטית מיידית ביחס למינויים בכירים – מפסק הדין עולה כי על השרים והממשלה לפעול כבר עתה בהתאם לחובת ייצוג ההולם המוטלת עליהם בדין ואשר התחדדה ביתר שאת בפסק הדין המתואר לעיל. בהתאם, על כל שר המבקש להביא מועמד לתפקיד של מנכ"ל של משרד, ובהמשך לכך על הממשלה, לשקול בכובד ראש את האפשרות למנות אישה, לשקוד כדי לאתר מועמדות אפשריות ולתת משקל משמעותי לחובת הייצוג כמפורט בפסק הדין אל מול השיקול של יחסי האמון הכרוכים בתפקיד.

מהנתונים שהתקבלו מנציבות שירות המדינה עולה כי נכון ליום 13 במרץ 2025, מתוך 31 משרדי הממשלה בהם מכהנים מנהלים כלליים במינוי קבוע או זמני, מכהנת אישה אחת בלבד ויתר המנהלים הכלליים הם גברים.

בפני ועדת המינויים שדנה במינויו המוצע של מר רוס פורטו הפעולות שננקטו על ידי שר האוצר כדי לעמוד בחובת הייצוג ההולם על-פי דין. ממכתבו של שר האוצר לחברי הוועדה עולה כי הוא שקל את הנושא בכובד ראש ואף פנה מיוזמתו למועמדת שעונה על דרישות התפקיד. למרבה הצער, המועמדת סירבה להצעתו של שר האוצר להתמנות לתפקיד, וביקשה להישאר בתפקידה במגזר הפרטי. לאחר מכן, החליט השר להציע את מועמדותו של מר רוס לתפקיד. נוכח האמור לעיל, ועדת המינויים סברה כי לנוכח הדחיפות לאישור תקציב המדינה ושעת המלחמה, ובהיעדר הנחיות ברורות בעת הזו ובחלוף שבועיים בלבד מפסיקת בית המשפט העליון כאמור ובהתייחס לכישוריו של המועמד הוועדה תומכת במינוי.

כמו כן, בטופס השאלון שמילא המועמד צוין בסעיף "הליכים בין המדינה למועמד/ת" כי "כחלק ממימוש זכותי לחופש דת ופולחן אני עולה להר הבית. משטרת ישראל הרחיקה אותי מעת לעת באופן מנהלי מההר לתקופות שונות". מהטופס לא ברור טיב ההרחקה על ידי משטרת ישראל, באילו תקופות מדובר והאם ואלו צעדים ננקטו נגד המועמד בהקשר זה. ועדת המינויים ביקשה מהמועמד לפרט על אודות ההליכים המנהליים שאוזכרו בשאלון וכעולה מהחלטת הוועדה היא התרשמה שאין בדרישתו למימוש זכותו לחופש דת ופולחן כדי להשפיע על תפקודו כמנכ"ל משרד האוצר, התפקיד אליו הינו מועמד, על בחינת טוהר מידותיו, או על כל נושא אחר.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

עמדת היועצת המשפטית של נציבות שירות המדינה – אין מניעה.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את הצעה:

בכפוף לכל הקשיים ולשקילת כל השיקולים האמורים, אין מניעה משפטית להעלות את הצעת ההחלטה על סדר יומה של הממשלה.

10.05.25

היועץ המשפטי של משרד האוצר

אסי מסינג

חתימה

תפקיד

שם